

DOPUNJENA I DORAĐENA POVIJESNA FONOLOGIJA MILANA MOGUŠA

(Milan Moguš: *Povijesna fonologija hrvatskoga jezika*. Školska knjiga, Zagreb 2010.)

Nekoliko desetljeća nakon *Fonološkog razvoja hrvatskoga jezika* Milana Moguša izišla je *Povijesna fonologija hrvatskoga jezika*, svojevrsan nastavak Moguševa proučavanja fonoloških mijena hrvatskoga jezika, oslanjajući se na spoznaje iznesene u *Fonološkome razvoju hrvatskoga jezika*, ali svakako ih nadopunjujući i proširujući.

Milan Moguš, istaknuti jezikoslovac, autor je brojnih radova iz slavistike i hrvatskoga jezikoslovlja. Vrstan je poznavatelj povijesnih prilika u razvoju hrvatskoga jezika te akcentologije i fonologije. Svoje je iskustvo utkao u ovu, veličinom neznatnu, no sadržajem vrlo bogatu i vrijednu knjigu.

Ta "knjižica", kako ju je sam autor nazvao u predgovoru djela, na svojih 145 stranica obrađuje fonološki razvoj od praslavenskoga do hrvatskoga jezika što ga danas poznajemo. Nakon predgovora autor nudi popis kratica i znakova te poglavlja **Uvod**, **Dolazak u novu postojbinu i počeci hrvatske pismenosti**, **Vokalizam**, **Konsonatizam**, **Naglasak**, **Literatura i Kazalo pojmova**.

"Sve što ima oblik podložno je promjeni", navodi Milan Moguš na početku svojega **Uvoda**. Naglašava važnost dijakronijskoga proučavanja jezika za proučavanje jezika u cijelosti. Navodi da je jezik promjenljiva materija, a jezične su promjene polagane, stupnjevite i što je najvažnije, neobrative. Kako bismo spoznali jezik kakav je danas, moramo vidjeti koje su promjene dovele do jezične evolucije. Knjiga pruža čitatelju uvid u dijakronijsku fonologiju, ali i dijakronijsku fonetiku jer, kako autor naglašava, nema dijakronijske fonologije bez dijakronijske fonetike. U **Uvodu** autor objašnjava kako uzimanjem primjera iz svih triju pisama čitatelju nudi mogućnost razumijevanja svih tekstova starije hrvatske književnosti te objašnjava kakva je bila fonološka podloga hrvatskoga standardnog jezika.

U drugome poglavlju, **Dolazak u novu postojbinu i počeci hrvatske pismenosti**, autor pojašnjava jezičnu situaciju Hrvata pri dolasku na novi prostor, Balkan. Hrvatski je narod na novome prostoru zatekao lingvistički supstrat starosjedilaca, ali i donio određeni leksički inventar germanskoga, italskoga, keltskoga i drugoga podrijetla. Prvi jezični supstrat Hrvata bili su jezici kojima su govorila ilirska i tračka plemena, romanski jezici te grčki jezik. Jezik kojim su Hrvati govorili pri dolasku na Balkanski poluotok nazivamo praslavenskim, odnosno općeslavenskim. Njime su tada govorili svi slavenski narodi. Podatke o tom jeziku koji se upotrebljavao oko 600. godine ne nalazimo u spomenicima, navodi Moguš, jer nije bio nigdje zapisan. Tek nekoliko stoljeća poslije, izmijenjen i razvijen, taj je jezik našao mjesto u najstarijim spomenicima hrvatske pismenosti. Iz njega su se razvila i tri hrvatska narječja, tj. jezika, kako opisuje Moguš. Naime, Moguš smatra da su i narječja po svojoj strukturi i funkciji, jezici. Ta se stoljeća nazivaju "tamnim" stoljećima hrvatske povijesti zbog nepismenosti, ali i bespismenosti Hrvata. Tek su pokrštavanjem Karla Velikoga Hrvati, i to samo najviši dostojanstvenici, počeli upotrebljavati latinski. Tomu svjedoče i latinski natpisi *Pro duce Terpim(ero)*, Držislavov natpis, Muncimirov natpis, i dr.

Ćirilometodski su tekstovi došli do Hrvata u drugoj polovici 9. stoljeća, ali ne kao puki prijevodi s grčkog, već kao konstrukti nastali preuzimanjem jezika Slavena iz okolice Soluna, jezika koji je Svetoj braći bio najbliži. Taj je jezik bio prvi slavenski pisani jezik, kasnije recenziran u različitim reakcijama čime je dobio nove jezične elemente svojstvene narodnome jeziku redakcije. Hrvatskostaroslavenski je jezik, jezik hrvatske redakcije, našao svoje mjesto u hrvatskim tekstovima sve do druge polovice 16. stoljeća. Prvi su hrvatski tekstovi bili pisani dvama pismima, tzv. "hrvatskom glagoljicom" (uglatom) i ćirilicom, a na hrvatskostaroslava-

¹ Autorov navod iz *Povijesne fonologije hrvatskoga jezika*, str. 7.

venskome jeziku. Iako je nelatinskim jezicima u bogoslužju bio zabranjen pristup, papino prihvaćanje glagoljice 1248. u pismu biskupu Filipu, daje glagoljici dodatno na važnosti i pridonosi plodnosti rukopisa sve do prve glagoljske tiskane knjige. Moguš smatra da je stoga hrvatski jezik od samih svojih početaka pisani jezik te da je kao takav, jezik književnosti (pismenosti) bio uporabno standardni jezik.

U trećemu poglavlju, nazvanome **Vokalizam**, autor pojašnjava vokalnu strukturu današnjega hrvatskoga jezika proizišlu iz vokalne strukture praslavenskoga. Moguš ističe bogatu literaturu koja opisuje razdoblja indoeuropskoga i praslavenskoga jezika, no ne smatra da je sva relevantna. Prema Tadeuszu Milewskom, smatra da je razlika između indoeuropskoga i praslavenskoga vokalizma u rastećenju sustava te prijelazu kratkoga *o* u kratko *a*. Praslavensko razdoblje (6. - 9. st.) upravo započinje tom promjenom pa možemo reći da je nestanak vokala *o* karakteristika praslavenskoga jezika (zadržao se jedino u dvoglasu *oi*). U svojim počecima ni slavenski jezici nisu imali taj vokal. Monoftongacija novoga praslavenskoga vokalnog sustava, nakon prve palatalizacije, temeljila se na regresivnoj asimilaciji (*ei* > *i*) ili progresivnoj asimilaciji (*ai* > *ae* > *ē*). Dobiveni vokal *ē* uzrokovao je drugu palatalizaciju. Istovremeno su nastali i nazalni vokali, stražnjojezični *q* (< *q* < *an*, *am*) i prednjojezični *ę* (< *en*, *em*), tendencijom otvaranja slogova. Oni su zadržali duljinu jer su nastali od diftonga. Iako im je vrijeme postanka teško odrediti, Moguš drži da su nastali prije treće palatalizacije (prije 8. st.) jer bi, u protivnom, ta palatalizacija bila neostvariva.

Monoftongaciju Moguš, kao i Milan Mihaljević, smatra važnom i stoga što je to posljednja praslavenska promjena, nakon čega su slijedile općeslavenske promjene. Nakon završene monoftogacije u vokalnome sustavu, nestaju oprjeke monoftong ~ diftong, no nastaje nova oprjeka, nazalnost ~ nenazalnost, koja opstaje uz oprjeku po kvantiteti (iako se u većini slavenskih jezika ta oprjeka kasnije reducirala ili potpuno ukinula). Da bi se ukinula moguća homonimija nastala zbog izjednačavanja dugih i kratkih vokala, preventivnom je disimilacijom došlo do stvaranja nove oprjeke: one po kvaliteti. Time su se vokali počeli razlikovati i mjestom artikulacije, čime nastaje temelj starohrvatskoga vokalnog sustava.

Starohrvatski je sustav zadržao neke kvantitativne oprjeke, ali su kvalitativne postale mnogo važnije. Procesom disimilacije (prema Milewskome) stvara se nova oprjeka, zatvorenost ~ otvorenost. Tendencija zatvaranja artikulacije dovela je do stvaranja *ɤ* i *ɥ* kao kratkih parnjaka *u* i *i*. Zbog kompenzacije otvaranja artikulacije morali su biti reducirani te su i ostali najkraći vokali u sustavu.

Prvu fazu hrvatskoga vokalizma Moguš opisuje kao fazu pokraćivanja iskonski dugih i duljenja kratkih vokala, te fazu promjena *y* u *i*, *ę* u *e* (prva je faza prijelaza bila *ę* > *a*, što je još opstalo u čakavskome) te *q* u *u* (u kajkavskoj je književnosti prisutan bio i refleks *q* > *o*, čak i istovremeno supostojeći s refleksom *q* > *u*). Osobito je važan gubitak nazalnosti u nazalnih fonema. Već na početku hrvatskoga vokalizma slabjela je opozicija između *y* i *i* te je na kraju *y* i prešao u *i*.

Glasovi su se *ɤ* i *ɥ* počeli preobražavati ili nestajati: u slabom su položaju nestajali, u jakom su se preobražavali. Razdoblje njihova nestanka Moguš izravno povezuje s krajem zakona otvorenoga sloga, čime se praslavenski glasovni sustav pretače u različite sustave slavenskih jezika. Jerovi su se vrlo rano počeli izjednačavati te su se slili u glas šva. On je najprije počeo nestajati na kraju riječi, dok se u sredini najčešće preobratio u drugi vokal. Moguš inzistira na izrazu "prevokalizacija" kao kontrast izrazu "vokalizacija" jer su, prema njemu, jerovi (*a* kasnije i *šva*) bili pravi vokali. Redukcija slaboga *šva* dovela je, konsektivno, do pomicanja naglasaka i promjene naglasnoga inventara u primjerima gdje je *šva* (i jerovi prije izjednačavanja) stajao na kraju riječi noseći naglasak. Konsonanti se mogu slobodnije pozivati, a često se sljubljuju ili stapaju u jedan. Pomicanjem stare slogovne granice nastaju na početku ili kraju mnogih riječi novi konsonantski skupovi, što uzrokuje i nove asimilacije. Nestaju distribucijska ograničenja za vokale *ɤ* i *ɥ* na početku riječi čime se dodatno raste-

rećuje sustav. Slabi se *a* u nekim slučajevima također prevokalizirao, najčešće u kajkavskim i čakavskim tekstovima, i to u *a* ili *e*. Ponegdje se javlja i sekundarni *a* zbog nedopuštenih konsonantskih skupova i strukture sloga te se naknadno prevokalizira.

Moguš opisuje stanje hrvatskoga vokalnoga sustava prema Brozoviću te sudbinu slogotvornih *r* i *l*. Ta su dva fonema bila neslogotvorna dok su uz njih stajali jerovi. Slogotvorno *l* očuvalo se do kraja 13. stoljeća kada se vokaliziralo u *u* (ili *o* u kajkavskim tekstovima). Hrvatskostaroslavenski vokal *ê* dvojakog je podrijetla te noviji u svome postanku. Moguš smatra da je nastao tek u praslavensko doba monoftongacijom diftonga *ai* te je time postao važna karakteristika općeslavenskoga jezika. Izgovoren kao *ja* mogao je stajati na početku riječi, a kasnije i u drugim pozicijama. Taj je praslavenski fonem prešao najprije u zatvoreno **ę*, zatim u fonem *i* (najčešće), *e* ili dvoglas *ie*. Izgovoren u današnjemu standardnome hrvatskom jeziku, kao *je* (u kratkim) ili *ije* (u dugim slogovima), valja ga u slivenosti izgovora razlikovati od neslivenog istog slijeda drugačijeg podrijetla te interpretirati kao jednosložnu skupinu. Moguš u poglavlju o vokalizmu opisuje još jednu vokalnu promjenu, prijevaj. Kako se radi o promjeni vokala u samome korijenu, morfonološkoj pojavi, valja napomenuti da, prema Mogušu, ona ne ovisi o susjednim glasovima, iako joj se ne zna uzrok.

Četvrto se poglavlje bavi konsonantskim promjenama te i nosi naziv **Konsonantizam**. Budući da praslavensko doba završava ukinućem zakona otvorenih slogova, našli su se na kraju riječi, nakon nestanka *ъ* i *ь*, određeni suglasnici, a u sredini riječi i heterosilabične grupe i geminate. Rezultat toga bio je da su se suglasnici na kraju riječi počeli reducirati, a heterosilabične grupe i geminate rasterećivati pomicanjem slogovne granice ispred suglasničke grupe. Konsonantski skupovi u kojima su se konsonanti našli jedan do drugoga u istome slogu, dobili su epitet "pravi" skupovi, dok su oni koje je dijelila slogovna granica postali "nepravi" skupovi. Pravi su skupovi označavali spoj konsonanata, nepravi tek susjedstvo dvaju konsonanata. Osobina prvih bila je inicijalni položaj u slogu, a često su se sastojali od konsonanta i sonanta (iako ne uvijek). Jedino je kod drugih dolazilo do pomicanja granice sloga.

Različiti su bili rezultati pomicanja slogovne granice, a ovisili su o drugome konsonantu u tautosilabičnu položaju. Rezultati su stvorili dvije vrste novih konsonantskih skupova, jedne s fonemom *j* (u njima je došlo do jotacije) i druge bez tog fonema, u kojima se zbog rasterećenja često reducirao prvi pridošli konsonant. Slogovna je harmonija započela i prije zakona otvorenih slogova, kad su monoftongacijom prouzročeni metateza likvida i pomicanje granice sloga. Metateza likvida zahvatila je najprije početne grupe, zatim i središnje, dok je pomicanje granice sloga vezano osobito uz središnje grupe. Moguš se slaže s Mihaljevićem o vremenu nastanka metateze likvida i smješta ju u razdoblje prije redukcije jerova, a nakon jotacije, odnosno tek po dolasku Hrvata na novi prostor.

Jotacija je kao promjena donijela novosti u hrvatski konsonantski sustav, stvarajući nove konsonante (*č, ž, š, ř, ř, ĵ, ĉ, đ*). Rezultatima slični slavenskoj palatalizaciji jer je prisutnost konsonanta *j* bila preduvjet prvoj palatalizaciji. Prvi su promijenili artikulaciju *k, g* i *h* (u spoju *s j*) i stvorili nove foneme *č, ž* (kasnije *ž*) i *š*. Jotacija usnenika (*b + j = b/*) rezultirala je još jednom promjenom, umetanjem epentetskoga *l*, čime je nastao novi fonem *l*.

Tri su bile slavenske palatalizacije, dvije regresivne i jedna progresivna. Prva je palatalizacija bila regresivna, a rezultati su joj bili pozicijski uvjetovani te isti kao u jotacije (*č, ž, š*). Kako su jotirani fonemi *č, ž* i *š* bili pozicijski neuvjetovani te nisu ovisili o susjednim fonemima, uzrokovali su da su i *č, ž* i *š* nastali prvom palatalizacijom dobili status pravih fonema. Druga je palatalizacija nastala nakon monoftongacije i nije imala jednake rezultate u slavenskim jezicima. Djelovala je i na konsonantske grupe *kv* i *gv*, a bila je regresivna te pozicijski uvjetovana. Njezini su rezultati *c', 3', s'* koji su kasnije postali *c, 3 (z), s* te su je, zbog nastanka sibilanata, kasnije nazvali sibilizacijom. Treća je palatalizacija jedina progresivna i nije bila dosljedno provedena. Rezultati su isti kao kod druge palatalizacije nakon gubitka palatalnosti *c', 3', s' - c, 3 (z), s*. Konsonant *j* nakon jotacije počinje nestajati, ostavši na početnome položaju u

riječi te intervokalno (vokalizacijom u *i* se na toj poziciji potpuno gubi). Kasnije se ponovno javlja u protetskoj ulozi ispred prednjojezičnih samoglasnika.

Važna je Moguševa napomena o jakom utjecaju vokalizma na konsonantske promjene u hrvatskome jeziku, kao i tendencije otvorenoga sloga. Primjerice, stražnji su vokali *ɔ*, *o*, *y* iza palatala prelazili u *ɛ*, *e*, *i* radi harmonije sloga. Utjecaj palatala širio se i na deklinacije stvarajući dvije vrste, palatalnu i nepalatalnu.

Redukcija jerova u novijoj je fazi razvoja hrvatskoga jezika prouzročila fonemsku i alofonsku asimilaciju. Alofonsku asimilaciju Moguš smatra pravom asimilacijom jer je dovela do stvaranja dvaju novih fonema, *dž* i *f*. U staroslavenskome jeziku tih dvaju fonema nije bilo, te se i u riječima stranoga podrijetla bilježilo *p* mjesto *f*. Tek oko 14. stoljeća u hrvatskim se tekstovima može naći foneme *f* i *dž* (osim u čakavskim tekstovima, gdje je *ž* mjesto *dž*). Od promjena nastalih nakon gubitka jerova značajna je korelacija po zvučnosti. Oprjeka zvučnost ~ bezzvučnost postaje važnija od oprjeke po palatalnosti, čime nestaje i palatalno *ř*. Konsonant je *h* počeo nestajati iz sustava jer nije imao zvučnoga parnjaka, a sam je bio i slaba intenziteta. U nekim je riječima zamijenjen drugim fonemom, no kasnije se počeo javljati i sekundarni konsonant *h* (kao proteza).

Fonem se *č* našao nakon gubitka jerova pred konsonantima različitim po zvučnosti te se tako razvio najprije alofon *dž*, a kasnije alofonskom asimilacijom postao i pravi fonem *dž*.

Fonem se *v* mogao, kao zvučni konsonant, obezvučivati nestankom šva čak i u konsonantskim grupama (npr. *pv* i *hv*) te je nastao fonem *f*. Novi je fonem istisnuo *h* i iz nekih narodnih govora. Pojavom tih novih fonema, *dž* i *f*, u hrvatski su jezik ušle i posudbenice koje su sadržavale te foneme.

U poglavlju **Naglasak** Moguš pojašnjava samu definiciju naglasaka. Kao lingvistička kategorija, naglasak je spoj razlikovnih obilježja (siline, intonacije i duljine) te time i razlikovna jedinica. Naglasak se može ostvariti samo na vokalu kao nositelju sloga. Budući da u sebi nosi razlikovna obilježja (kao i fonem), naziva se prozodemom. Ono što većina definicija naglasaka ne ističe jest naglasna razlikovna funkcija, koju Moguš smatra iznimno bitnom. Naime promjenom nekog prozodijskog obilježja može se promijeniti i značenje riječi, što je važno istaći. Funkcija naglasaka vidljiva je u naglasnoj cjelini, koja se može sastojati od jedne ili više riječi. Za razliku od funkcije fonema, naglasna se obilježja ostvaruju tek u okruženju.

Kao i konsonantizam i razvoj je naglasnoga sustava povezan s vokalizmom. Dugi vokali sadrže dvije more dok kratki sadrže jednu. Silina na prvoj mori dugoga vokala označava silaznu intonaciju, a takav se naglasak naziva cirkumfleksom. Silina na drugoj mori dugoga vokala označava pak akutnu, uzlaznu, intonaciju. Praslavenski je naglasni sustav sadržavao dva duga (*â* i *á*) i jedan kratki naglasak (*à*). Moguš se slaže s Ivšićem da je dugi vokal s uzlaznom intonacijom bio nešto kraći od dugoga vokala sa silaznom intonacijom. Iako se slaže s Kapovićevim prikazom rekonstrukcije praslavenskoga naglasnog sustava, Moguš smatra broj Kapovićevih kategorija naglasaka većim no što je potrebno te ga odlučuje svesti na manji broj kategorija.

Autor na osnovi proučavanja naglasnoga sustava utvrđuje da je kratkosilazni naglasak starohrvatskoga naglasnoga sustava (*à*) nastao na dva načina: pokraćivanjem općeslavenskog akuta (**á*) i realizacijom općeslavenskoga kratkoga naglasaka (**à*). Naglasni odnosi se time ne mijenjaju, a razlika u podrijetlu vidi se u različitoj distribuciji kratkosilaznoga naglasaka. Dugosilazni je naglasak (*â*) nastao od općeslavenskoga cirkumfleksa (**â*).

Razvoj slavenskih jezika kretao se prema djelomičnome ili potpunome ukidanju oprjeka u intonaciji i duljini. Još su se u praslavenskome pokratali iskonski dugi vokali, najprije na kraju riječi, zatim i drugdje (ne u svim slavenskim jezicima). U hrvatskome su se jeziku pokratali samo akuti. Naglasni razvitak uzrokovao je promjenu odnosa u starohrvatskome vokalnomo sustavu. U praslavenskome naglasnome sustavu početni je slog mogao biti dug ili kratak, mogao je i nositi naglasak i biti nenaglašen, a na naglašenu dugom slogu mogli

su stajati cirkumfleksu ili akuti. Središnji je slog također mogao biti naglašen ili nenaglašen, dug ili kratak, ali ukoliko je slog bio dug i nosio naglasak, utoliko je taj naglasak bio uzlazan. I završni slog mogao je biti naglašen ili nenaglašen, dug ili kratak, ali naglašen je morao biti silazan ili kratak.

Stari cirkumfleks i općeslavenski kratki naglasak bili su pomični, a stari akut nepomičan. To je razlog zašto su stari cirkumfleks i kratki naglasak osnovnih, tj. jakih oblika (autor u bilješki navodi da su to imenice m. i ž. r. DAV jd., NAV mn. i du., imenice s. r. N jd. te glagoli 3. os. jd. prez.) u drugim oblicima prešli na oksitonezu. Ta su se dva naglasna pomicala i na početak naglasne cjeline u oblicima s prijedlogom, dakle, mogli su se pomicati progresivno i regresivno. U starohrvatskome sustavu odnosi su ostali isti. Kratkosilazni se naglasak mogao zbog dvojaka podrijetla naći na svim slogovima u riječima. Prenosio se samo iskonski kratki naglasak.

Promjene vokalnoga karaktera u 11. i 12. stoljeću smanjile su broj kvantitativnih parova. Novi sustav oslobođen je nazalnosti, a iz njega su potpuno nestali i jerovi. Ukoliko su se nalazili na kraju riječi te bili i naglašeni, njihova je redukcija uzrokovala i regresivno pomicanje naglasaka na penultimu. Nastala su dva osnovna naglasna tipa, pomičan i nepomičan.

Kao posljedica regresivne metatakse, nastaje novi naglasak: novi praslavenski akut (ä). Može se naći na iskonski dugim slogovima, kao i stari cirkumfleks i stari akut. Naglasne promjene utječu i na naglasne tipove pa pomični mogu postati nepomični i obrnuto. Nastanak novoga akuta događa se nakon nestanka staroga koji se ili pokraćuje ili postaje silazan. Novi akut nastaje pomicanjem naglasaka s reduciranih jerova te ima morfološko obilježje. Redukcija jerova uzrokuje i duljenje u zamjenu, također morfološku promjenu. Novi, starohrvatski troakcenatski sustav, za razliku od praslavenskoga (stari cirkumfleks, stari akut, iskonski kratki naglasak) ima nove jedinice: cirkumfleks, kratki naglasak i novi akut. Stari se odnosi čuvaju, ali distribucija je drugačija.

Moguš je kraj poglavlja o naglascima posvetio naglasku Bašćanske ploče i Kašićeve gramatike, oslanjajući se, uz vlastitu, na analize Sanje Zubčić i Branka Fučića za Bašćansku ploču te Antuna Mažuranića, Radoslava Katičića i Mate Kapovića za Kašićevu gramatiku. Ponudio je i vlastitu rekonstrukciju akcentuacije Bašćanske ploče, oslanjajući se na čakavsku akcentuaciju, čime je značajno doprinio hrvatskoj dijakronijskoj fonologiji i akcentologiji.

Na kraju se knjige nalaze još i popis literature (**Literatura**) s oko stotinu naslova (iako Moguš u bilješkama upozorava da je u literaturi naveo samo spominjana djela) te **Kazalo pojmova**. Valja napomenuti da je i *Fonološki razvoj hrvatskoga jezika* iz 1971. godine imao sličnu strukturu: broj i naslovi poglavlja bili su gotovo identični, no sadržajno se radi o drugačijoj knjizi. Moguš je svoju *Povijesnu fonologiju hrvatskoga jezika* obogatio novim saznanjima, posebice radovima Milana Mihaljevića, Ranka Matasovića, Mate Kapovića te Sanje Zubčić.

Povijesna fonologija hrvatskoga jezika Milana Moguša na pregledan i jasan način analizira razvoj fonologije od dolaska Hrvata na Balkan do današnjih dana. To je djelo iznimno važno za proučavanje jezika jer, kako i sam autor kaže, nema kvalitetnoga proučavanja fonologije (a ni jezika općenito) ako se ne poznaje njezin razvoj. Bogatom literaturom autor dopunjuje vlastite analize i istraživanja stvarajući djelo potrebno, ne samo stručnjacima, već i svakome tko želi saznati više o razvoju hrvatskoga jezika. Autor tim djelom sjajno zaokružuje svoj dugogodišnji rad na području dijakronijske fonologije.

Samanta Milotić Bančić